

Διατήρηση της ελληνικής κόκκινης φυλής Καστοριάς-Κρυσταλλοπηγής

Συνοπτική περιγραφή

Το έργο αυτό το οποίο υλοποιεί ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Δημητριακών και Κτηνοτροφικών προϊόντων Καστοριάς, αφορά στον εντοπισμό και την καταγραφή γενεαλογικών δεδομένων σχετικά με την ελληνική κόκκινη αγελάδα Καστοριάς-Κρυσταλλοπηγή,

μια φυλή που είναι πλήρως προσαρμοσμένη σε βοσκότοπους της Δυτικής Μακεδονίας. Οι δραστηριότητες του έργου περιλαμβάνουν καταγραφή της γενεαλογίας της φυλής, επιλογή και αναπαραγωγή των πιο παραγωγικών ζώων, σωματομετρήσεις, ποιοτικό έλεγχο κρέατος, αιμοληψίες, δειγματοληπτικό πρόγραμμα καταχώρησης μετρήσεων των ζώων, στοιχεία γενεαλογίας, αναπαραγωγής, γονοτυπήσεων, μεταβολών κρεατοπαραγωγής και ανάπτυξης των ζώων, καθώς και δράσεις ανάδειξης και προώθησης της φυλής (δημιουργία ιστοσελίδας, διοργάνωση ημερίδων, συμμετοχή σε εκθέσεις, εκτύπωση αφισών, διαφημιστικού υλικού κ.α.)

Περιγραφή κατάστασης/πλαισίου

Στο παρελθόν ο κάθε εκτροφέας επέλεγε αρσενικά ή θηλυκά ζώα, ως μελλοντικούς γεννήτορες, κυρίως με βάση τα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά ενώ ορισμένα θηλυκά ζώα επιλέγονταν μόνο και μόνο επειδή παρέμεναν αδιάθετα προς πώληση. Παράλληλα δαπανούσε σημαντικά χρήματα για αγορές ζώων από το εξωτερικό ενώ η εφαρμογή τυχαίων συζεύξεων είχε συχνά δυσάρεστα αποτελέσματα με απώλειες θηλυκών ή μικρών μοσχαριών, κατά τη διάρκεια του τοκετού ή γεννήσεις ζώων με γενετικές ανωμαλίες και που δεν ήταν προσαρμοσμένες στο τοπικό περιβάλλον ή στις ανάγκες των αγροτών. Η κατάσταση αυτή επιβάρυνε οικονομικά τους κτηνοτρόφους δημιουργώντας συχνά αρνητικό πρόσημο στα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων τους. Το μεγαλύτερο πρόβλημα από την απουσία επιστημονικής καθοδήγησης ήταν η, σε βάθος χρόνου, αλλοίωση και εξαφάνιση της καθαρότητας των ζώων της ελληνικής κόκκινης φυλής. Η αναγκαιότητα του έργου έγκειται στη διατήρηση της φυλής και στην έκδοση πιστοποιητικών καθαροαιμίας «pedigree». Η δραστηριότητα της εκτροφής αγελάδων ελληνικής κόκκινης φυλής ήταν άγνωστη στο καταναλωτικό κοινό. Ωστόσο, η ένταξη του έργου στη Δράση 10.2.1 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης για τη βελτίωση και διατήρηση των γενετικών πόρων συμβάλλει στη διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών των ζώων καθώς επίσης και στη διάδοση της φυλής.

Η διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας αποτελεί το πλέον σημαντικό εργαλείο για την γενετική παραλλακτικότητα, που είναι βασική προϋπόθεση για την επιβίωση των ειδών,

συνεισφέροντας αποφασιστικά στην αιεφόρα ανάπτυξη. Είναι απαραίτητη η αναβάθμιση της παρεχόμενης τεχνικής υποστήριξης των κτηνοτρόφων, σε όλες τις αγροτικές περιοχές της χώρας, για τη διατήρηση και αξιοποίηση των εγχώριων φυλών ώστε να διασφαλιστεί η βιώσιμη διαχείριση αυτών των πόρων και η ενίσχυση της βιωσιμότητας των κτηνοτροφικών μονάδων σε ένα σύγχρονο και αναπτυξιακό μοντέλο πράσινης ανάπτυξης.

Στόχοι

Οι στόχοι του έργου, μέσα από τη διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών των ζώων ελληνικής κόκκινης φυλής κρεοπαραγωγής, είναι:

- η παραμονή των κατοίκων στις απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές,
- η διατήρηση θέσεων εργασίας, αφού η κτηνοτροφία αποτελεί το βασικό τους επάγγελμα,
- η προσέλκυση νέων και η ενασχόληση τους με τη δραστηριότητα αυτή,
- η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κρέατος της ελληνικής κόκκινης φυλής έναντι των εισαγόμενων βασιζόμενη στην ποιότητα και όχι στην ποσότητα.

Δραστηριότητες του έργου

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Δημητριακών και Κτηνοτροφικών προϊόντων Καστοριάς ιδρύθηκε το 2014 από τους αγρότες και τους κτηνοτρόφους του Νομού Καστοριάς. Το 2017 εντάχθηκε στη Δράση 10.2.1 “Γενετικοί πόροι στην Κτηνοτροφία” του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης με στόχο τη γενετική βελτίωση των αγελάδων ελευθέρως βοσκής κρεοπαραγωγής της ελληνικής κόκκινης φυλής. Όραμα του Συνεταιρισμού είναι η διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας που αποτελεί το πλέον σημαντικό εργαλείο για τη γενετική παραλακτικότητα το οποίο είναι βασική προϋπόθεση για την επιβίωση των ζώων της ελληνικής κόκκινης φυλής. Τα ζώα της ελληνικής κόκκινης φυλής είναι γενικά ανθεκτικά και άριστα προσαρμοσμένα στο γεωγραφικό ανάγλυφο της περιοχής ενώ βόσκουν ελεύθερα, για 8 μήνες το χρόνο, στα βοσκοτόπια της Δυτικής Μακεδονίας βοηθώντας τα στη μακροζωία. Η διατροφή των ζώων έχει μεγάλη σημασία καθώς γίνεται παραδοσιακά και στηρίζεται στο φυσικό περιβάλλον, τον ήλιο και την ελευθερία των ζώων για να εξασφαλιστεί ένα άριστο προϊόν για τον καταναλωτή.

Με την ένταξη του έργου στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης ο Συνεταιρισμός προσέλαβε μία Ζωτέχνη για τη συλλογή και τήρηση γενεαλογικών στοιχείων και την εγγραφή όλων των ζώων κρεοπαραγωγής ελληνικής κόκκινης φυλής στο γενεαλογικό βιβλίο. Τα νεογέννητα ζώα που γεννήθηκαν από το Σεπτέμβριο του έτους 2017, στις εκτροφές που συμμετέχουν στο έργο αυτό, καταγράφονται πλέον ως καθάραιμα στο γενεαλογικό βιβλίο. Στα καθήκοντα του ζωτέχνη περιλαμβάνονται επίσης η επιλογή και αναπαραγωγή των πλέον παραγωγικών ζώων, τα οποία θα εξασφαλίσουν το καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα στους εκτροφείς. Τον Ιανουάριο του έτους 2018 ο Συνεταιρισμός προσέλαβε και μία ελεγκτή για τον ποσοτικό έλεγχο των ζώων και συγκεκριμένα για σωματομετρικές εργασίες. Στα καθήκοντα της ελεγκτού περιλαμβάνονται και η καταχώρηση των μετρικών δεδομένων σε μία βάση αναγνωρισμένη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τον Απρίλιο του έτους 2018 προσελήφθη επίσης ένας τεχνικός σύμβουλος εφαρμογών για τη δημοσιότητα της δράσης και τη διάχυση των αποτελεσμάτων (διοργάνωση ημερίδων, συμμετοχή σε εκθέσεις, ενημερωτικές

συναντήσεις με κτηνοτρόφους κ.λ.π.). Έτσι, εντός του έτους 2018 πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω δράσεις: α) ενημέρωση των εκτροφέων για τις υποχρεώσεις τους απέναντι στο έργο και β) δύο τοπικές ημερίδες (Ιούλιος και Δεκέμβριος) στις οποίες διανεμήθηκαν φυλλάδια, αφίσες, προσκλήσεις και ηλεκτρονικό υλικό. Για τις ανάγκες των

παραπάνω δράσεων αγοράστηκαν ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής, λογισμικό για την καταχώρηση των μετρήσεων και 15 ζυγαριές για τα νεογέννητα μοσχάρια. Από το Δεκέμβριου του έτους 2018 λειτουργεί και η επίσημη ιστοσελίδα της ελληνικής κόκκινης φυλής Καστοριάς-Κρυσταλλοπηγής (www.gred-cow.gr) αξιοποιώντας και τε μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Στο πλαίσιο των δράσεων για τη δημοσιότητα της δράσης το 2018 ο Συνεταιρισμός συμμετείχε στο 15ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αγροτικής Οικονομίας στη Θεσσαλονίκη με παρουσίαση καθώς και γευστική δοκιμή τους μοσχαριού. Επίσης το 2019, ο Συνεταιρισμός συμμετείχε ενεργά στο Περίπτερο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά τη διάρκεια της έκθεσης Zootechnia με παρουσίαση για το έργο του. Επίσης οι επισκέπτες του Περιπτέρου είχαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν μοσχάρι ελληνικής κόκκινης φυλής με συνταγές που τις εκτέλεσε αξιόλογος chef της χώρας.

Η καθαρότητα της φυλής (πιστοποιητικό καθαροαιμίας) και η ορθότερη εφαρμογή του προγράμματος και των δραστηριοτήτων αποτελούν τις κύριες στρατηγικές φιλοσοφίες του Συνεταιρισμού έτσι ώστε ο κάθε εκτροφέας να διαχειρίζεται την μονάδα του με τα καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα. Μέσω του έργου και με την κατάλληλη επιστημονική καθοδήγηση ο κάθε εκτροφέας θα είναι σε θέση να επιλέγει ως γεννήτορες θηλυκά ζώα με καλό μυϊκό ιστό και γερό σκελετό ώστε να ανταπεξέρχονται στο ιδιαίτερο ανάγλυφο των βοσκοτόπων. Επιπλέον ζητούμενο είναι και η καλή αναπαραγωγή (τουλάχιστον μία κυοφορία ετησίως) καθώς διαπιστώθηκε ότι περίπου το ένα τρίτο των ζώων που εντάχθηκαν στο έργο δεν κυοφορούν κάθε χρόνο. Αυτό αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για τους εκτροφείς και πρέπει να αντιμετωπιστεί. Αξίζει να σημειωθεί ότι πλέον χρησιμοποιούνται ως επιβήτορες αρσενικά ζώα της ελληνικής κόκκινης φυλής και σταμάτησαν οι αγορές από το εξωτερικό.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα του έργου συνοψίζονται στα παρακάτω:

- Μόνιμη αναγνώριση ελεγχόμενων ζώων με ενώτια τα οποία φέρουν κωδικό αριθμό για αυτόματη αναγνώριση.

- Τήρηση γενεαλογικού βιβλίου με στόχο την έκδοση πιστοποιητικών γενεαλογίας (pedigrees).
- Έλεγχος του ζωικού βάρους και της παραγωγικής διάρκειας ζωής των ζώων στο πλαίσιο του καθορισμού βελτιωτικών στόχων του προγράμματος γενετικής βελτίωσης.
- Αναβάθμιση και τεχνολογική υποστήριξη των εκτροφών.
- Ενημέρωση των αγροτών μέσω του ενημερωτικού υλικού για τη διάχυση των αποτελεσμάτων και την ορθότερη αξιοποίηση των συντελεστών παραγωγής καθώς και μέσω της ιστοσελίδας και των κοινωνικών μέσων δικτύωσης.
- Ανάπτυξη στρατηγικών αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των βοοειδών της ελληνικής κόκκινης φυλής.
- Αξιοποίηση των νέων τάσεων στην προληπτική κτηνιατρική και ευζωία.
- Αύξηση του αριθμού των νέων σε ηλικία εκτροφών που συμμετέχουν στη δράση (από 27 σε 42 κτηνοτρόφους)
- Αύξηση των ζωικών μονάδων της δράσης (από 1.336 σε 2.200 ζώα)

Συμπεράσματα και παράγοντες επιτυχίας

Θετικά στοιχεία και ευκαιρίες:

- Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα (από την έναρξη του έργου μέχρι σήμερα) υπήρξε μεγάλη διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου καθώς το ενδιαφέρον των εκτροφών και του κοινού είναι μεγάλο.
- Το έργο “αγκαλιάστηκε” από το σύνολο των εκτροφών και την τοπική κοινωνία ενώ πολλοί νέοι σε ηλικία δήλωσαν επιθυμία να συμμετέχουν στη δράση.
- Υπάρχει σημαντική υποστήριξη από την τοπική αυτοδιοίκηση και την κεντρική εξουσία.
- Η κοινή δράση και συνεργασία του Κέντρου Ζωικών Γενετικών Πόρων Θεσσαλονίκης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Συνεταιρισμού Δημητριακών και Κτηνοτροφικών Προϊόντων Καστοριάς δημιούργησε μία δυναμική ώθηση στο έργο.
- Υπάρχει μεγάλη ζήτηση του καταναλωτικού κοινού για ποιοτικό κρέας από ντόπιες ελληνικές φυλές ελευθέρως βοσκής και με τα χαρακτηριστικά της ελληνικής κόκκινης φυλής Καστοριάς-Κρυσταλλοπηγής.
- Το έργο δημιουργεί σημαντικές τοπικές συνέργειες στο πλαίσιο της ενδογενούς ανάπτυξης της περιοχής (π.χ. τοπικό σύμφωνο ποιότητας).
- Η χρήση πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού και η εφαρμογή ορθών πρακτικών εξασφαλίζουν στον εκτροφέα προϊόντα υψηλών προδιαγραφών με προστιθέμενη αξία.

Αρνητικά στοιχεία και απειλές:

- Όλη αυτή η δυναμική του έργου δημιούργησε σημαντικές προσδοκίες στους κτηνοτρόφους και στην τοπική κοινωνία και υπάρχει πάντα ο κίνδυνος απογοήτευσης από μελλοντικούς κακούς χειρισμούς ή η μη συνέχιση του προγράμματος.

- Χρειάζεται μεγάλη προσοχή ώστε να διατηρηθεί η συλλογική υποστήριξη των κτηνοτρόφων και της τοπικής κοινωνίας χωρίς προστριβές και έριδες.
- Χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια για να αντιμετωπισθούν οι ιδιαίτερα πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες οι οποίες συχνά καθυστερούν την εκταμίευση χρημάτων.
- Η περιορισμένη παραγωγική ικανότητα των ζώων της περιοχής αποτελεί εμπόδιο στη μεγάλη δημοσιότητα που έλαβε η δράση και στο ενδιαφέρον των εμπόρων.
- Προς το παρόν δεν είναι εφικτή η αξιοποίηση της δημοσιότητας και του ενδιαφέροντος προς την κατεύθυνση της αύξησης της τιμής παραγωγού και της βελτίωσης των οικονομικών αποτελεσμάτων. Απαιτούνται προσεκτικοί χειρισμοί και ενδεχομένως συγκεκριμένο πιστοποιητικό στο τελικό προϊόν.

Γενικά στοιχεία

Τίτλος έργου	Διατήρηση της ελληνικής κόκκινης φυλής Καστοριάς-Κρυσταλλοπηγής μέσω της Δράσης 10.2.1 «Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία»
Διάρκεια έργου	01/09/2017 -31/08/2020
Χώρα	Ελλάδα
Είδος δικαιούχου	Συνεταιρισμός
Μέτρο	10.2.1 Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία
Προτεραιότητα Περιοχή εστίασης	4α Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία

Προϋπολογισμός (ΕΥΡΩ)

Στοιχεία επικοινωνίας

Συνολικό κόστος	173.475,00	Δικαιούχος	Αγροτικός Συνεταιρισμός Δημητριακών & Κτηνοτροφικών προϊόντων Καστοριάς
Δημόσια δαπάνη	155.775,00	Εκπρόσωπος επικοινωνίας	Μόσχος Δημήτριος
Κοινοτική συμμετοχή	116.831,25	Τηλέφωνο	6981001642 -2467087667
Εθνική συμμετοχή	38.943,75	email	asokastorias997@gmail.com
Ιδιωτική συμμετοχή	17.700,00	Website	https://www.gred-cow.gr
Άλλοι πόροι	-	Άλλες πηγές, links	https://www.youtube.com/watch?v=EEZOvKdwscY&feature=youtu.be

Μήνυμα από τον κτηνοτρόφο Βασίλη Μάτσια

Ονομάζομαι Βασίλης Μάτσιας, 38 ετών, κτηνοτρόφος ενταγμένος σε πρόγραμμα νέου αγρότη και συμμετέχω στο πρόγραμμα 10.2.1. Πριν την ένταξη μου ενημερώθηκα για τις υποχρεώσεις μου και τις δυνατότητες που μου δίνει το πρόγραμμα για την ορθή διαχείριση της παραγωγής μου. Επειδή είμαι σίγουρος για την αγελάδα ελληνικής κόκκινης φυλής και την ποιότητα του μοσχαρίσιου. Θέλω αυτό που καταναλώνω εγώ και η οικογένεια μου να το γεύεται και ο καταναλωτής. Εντάχθηκα συνειδητοποιημένα στο πρόγραμμα για τη διατήρηση και προστασία της φυλής. Εμπιστεύθηκα τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Δημητριακών και Κτηνοτροφικών Προϊόντων Καστοριάς και πίστεψα στην άφογη εφαρμογή των 3 ενεργειών του έργου.

Οκτώβριος 2020

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΑ 2014-2020

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης